

Landsbygdsprogram – remiss 170612

REMISS

Varför behöver Falu kommun ett landsbygdsprogram?

Falu kommun är en kommun som till stor del består av det vi i dagligt tal kallar landsbygd. Falu kommun växer och hela kommunen har potential att vara del i detta. Näringslivet och en bra offentlig service måste i samklang skapa grunden för denna utveckling.

De kommunala åtagandena ska så långt möjligt vara likvärdiga i hela kommunen. Detta kräver ibland nytänkande när det gäller hur kommunen organiserar sin verksamhet. Tillsammans med det väl fungerande nätverket av intresseföreningar har kommunen möjligheter att bevaka och utveckla servicefunktioner utifrån dagens önskemål och behov.

Företagande är grunden för ett välmående samhälle. Vårt mål är att Falu kommun ska vara en bra kommun att starta och driva företag i och att det ska vara lika naturligt att driva företag som att vara anställd.

Möjligheten att bygga i attraktiva lägen på landsbygden kan få fler att etablera sig här. Tillsammans med robusta och pålitliga vägar och god kollektivtrafik säkerställer vi en attraktiv landsbygd som utvecklas. Skogs- och jordbruk spelar en stor roll i omställningen till ett hållbart samhälle och den svenska djurhållningen står för god djuromsorg, säker mat, öppna landskap, miljöhänsyn och arbetstillfällen.

Med detta program vill vi säkerställa landsbygdsperspektivet och belysa landsbygdens betydelse för utveckling av Falu kommun. Landsbygdsprogrammet ska utgöra en strategi för att hela Falu kommun kan växa till *Ett större Falun*.

Mats Dahlström, ordförande landsbygdsrådet

Innehåll

1. Introduktion.....	4
2. Bakgrund	4
3. Avgränsning.....	4
4. Statistik.....	5
Kommundelarnas demografi.....	5
5. Ansvar	5
6. Landsbygdsprogrammets framtagande	5
7. Dialogmöten	5
8. Kommunens styrdokument.....	7
Ett större Falun.....	7
Översiktsplan Falun Borlänge.....	7
Hållbarhetsprogrammen	7
Tillväxtprogrammet	7
Miljöprogrammet	8
Folkhälsoprogrammet	8
Övriga styrdokument.....	8
9. Landsbygdens roll i Falu kommun	9
10. Strategiska fokusområden för att förankra landsbygdsperspektivet i den kommunala verksamheten.....	10
10.1 Kommunal service och närvaro.....	10
Ökad kommunal närvaro på landsbygden	10
Hållbara och attraktiva skolor i hela kommunen	10
Möjlighet till likvärdig service i hela kommunen.....	10
Öka medvetenheten inom den kommunala organisationen om landsbygdens förutsättningar och drivkrafter.....	11
10.2 Samverkan med lokala föreningar.....	11
Falu kommunbyggeråd ska vara en given samtalspartner i frågor, beslut eller förslag som rör landsbygden.	11
Kommunen ska stötta lokala initiativ till utveckling och genom bidrag eller stöd stärka det lokala engagemanget.....	11
10.3 Möjliggöra för bostadsbyggande samt inflyttning	12
Kommunens syn på mark och vattenanvändning samt bebyggelseutveckling.....	12

Bostadsprogram	12
Attraktiva boendemöjligheter för äldre	12
10.4 Infrastruktur och kommunikationer	12
Bra förutsättningar för arbetspendling	13
Bredband	13
Gång och cykeltrafik	13
11. Hur ska Falu kommun arbeta med landsbygdspektivet?	13

REMISS

1. Introduktion

Landsbygdsprogrammet beskriver övergripande strategier för utvecklingen av landsbygden i Falu kommun och ska ses som ett verktyg för att förankra landsbygdsperspektivet i det kommande kommunala dagliga arbetet samt strategiska dokument, verksamhetsplaner, budgetplaner, måldokument och liknande.

Hösten 2016 genomfördes dialogmöten i kommunens sju kommundelar och i två utvalda ungdomsgrupper, på högstadiet i Bjursås och fritidsgården i Enviken. Materialet från dialogmötena, antagna politiska styrdokument och statistik låg sedan till grund för framtagandet av landsbygdsprogrammet. På dialogmötena framkom att invånarna på landsbygden värdesätter frihet, närhet till naturen, gemenskap och den starka drivkraft som finns utanför tätorten högst vid valet av boende.

2. Bakgrund

Översiktsplan FalunBorlänge antogs år 2014. Då gavs också uppdrag om att det i Falu tätort samt landsbygd skulle upprättas fördjupade översiktsplaner. I samband med att kommunstyrelsen uppdrog till miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen att ta fram en fördjupad översiktsplan för delar av landsbygden tog de beslut om att parallellt ta fram ett landsbygdsprogram. Falu kommuns tidigare landsbygdsprogram är daterat till år 1995 och behovet av en uppdaterad version har varit stort. Fördjupad översiktsplan för delar av landsbygden ska beskriva kommunens syn på mark och vattenanvändning samt bebyggelseutveckling medan landsbygdsprogrammet på ett mer övergripande och strategiskt sätt beskriver vad kommunen vill se för utveckling av landsbygden.

3. Avgränsning

I Falu kommun bor 35¹ procent av befolkningen på landsbygden som spänner över ett mycket stort geografiskt område, ungefär 99² procent av kommunens totala yta.

Precis som i det tidigare landsbygdsprogrammet definieras här all yta utanför Falu tätort som landsbygd, så även de 15³ tätorter (2015) som finns på landsbygden.

Den stora ytan gör att landsbygden inte är en homogen grupp, det är viktigt att ha i åtanke att alla kommundelar och orter har sina egna förutsättningar, möjligheter och utmaningar. Den heterogena landsbygden gör det aktuellt att ibland tala om "landsbygderna".

Landsbygdsprogrammet kommer inte att fördjupa sig i de olika orterna och landsbygderna men utgår ifrån att det finns skillnader och att dessa ska beaktas inför att förslag och beslut inom den kommunala organisationen ska fattas. För en djupare analys av respektive landsbygd samverkar landsbygdsprogrammet med de lokala intresseföreningarnas utvecklingsarbete.

¹ 20 404 av 57 683 (januari 2017)

² 2028 av 2054 kvadratkilometer

³ Ort med fler än 200 invånare.

4. Statistik

Statistik och kartor som det hänvisas till i programmet finns som en bilaga och bygger på siffror från år 2016.

Kommundelarnas demografi

Befolkningspyramiderna påvisar den stora variation i ålder som finns i de olika kommundelarna, vilket medför stora utmaningar, ibland med mycket hög medelålder och ibland med stora barngrupper.

Vid planering för bland annat bostadsförsörjning, skola och äldreomsorg måste hänsyn tas till kommundelarnas olikheter i befolkningsfördelning. Utveckling och planering kommer, och ska, se olika ut i de olika kommundelarna.

5. Ansvar

Det övergripande ansvaret för att förankra landsbygdsprogrammet och landsbygdsperspektivet i hela kommunen har kommunfullmäktige. Landsbygdernas roll och särskilda perspektiv ska tas i beaktande vid all typ av strategisk planering som rör landsbygden samt inför att beslut fattas som påverkar landsbygden.

En tydlig dialog och stark förankring i hela kommunen leder till ett ökat förtroende för den kommunala organisationen och de folkvalda politikerna.

6. Landsbygdsprogrammets framtagande

Statistik och dialog tillsammans med politiska styrdokument har legat till grund för landsbygdsprogrammet, dialog har varit särskilt viktigt för att få en så god förankring och demokratisk ingång i landsbygdsprogrammet som möjligt.

7. Dialogmöten

Arbetet med landsbygdsprogrammet inleddes med dialogmöten i kommunens sedan tidigare sju identifierade kommundelar; Aspeboda, Bjursås, Grycksbo, Enviken, Sundborn, Svärdsjö och Vika. Mötena var välbesökta och deltagarna mycket engagerade. Särskilda möten för att fånga upp ungdomars åsikter genomfördes i Bjursås och Enviken.

Vid dialogmötena fick invånarna arbeta i workshops och svara på frågor om vad landsbygd är för dem, vad som är bra på respektive ort och vad som behövs för att orten ska fortsätta att utvecklas och vara ett trivsamt ställe att bo på.

Deltagarnas svar sammanställdes och här redovisas de övergripande svaren som samstämmer till stor del för alla kommundelar, som nämnt tidigare finns lokala variationer som inte presenteras här. Landsbygdsbor i Falu kommun upplever en stor gemenskap och samhörighet. Det finns ett gemensamt engagemang och en gemensam agenda för att föra hela orten framåt och att utveckla den. Den gemensamma agendan leder till sammanhållning och motivation att engagera sig för sin ort. Det finns en upplevelse av att stadsbor ser på landsbygden som ett

ställe för fritid och rekreation och att det inte finns drivkraft, entreprenörsanda, engagemang och gemenskap här. Dessutom tycker många att beslutsfattarna inte prioriterar landsbygden. Även vid kommunbygderådets workshop framkom det att många landsbygdsbor känner sig bortprioriterade i kommunens beslut.

Kommunfullmäktige och nämnder har under de senaste åren fattat en del beslut som invånarna på landsbygden upplever som negativa för dem. Förutom de besluten har landsbygdsprogrammet identifierat att mycket handlar om hur politiker och tjänstemän i kommunen kommunicerar sitt arbete på och med landsbygden. Många gånger saknas förankring och dialog inför att beslut fattas. Här ser vi att hela organisationen tillsammans med kommunikationskontoret har ett viktigt jobb framför sig för att återskapa ett starkt förtroende hos invånarna.

Både vuxna och ungdomar framhäver förskola och skola som viktiga för en ort, ungdomarna vill inte åka till Falu tätort för att gå i skolan. Förskola och skola gör att familjer kan etablera sig på orterna och att ungdomarna känner en stark lokal tillhörighet. Förskola och skola skapar möjligheter för vuxna att bo och arbeta på orten, spontana mötesplatser samt stark sammanhållning.

Infrastruktur i form av fungerande och bra vägar, kollektivtrafik som är attraktiv samt bredband är viktiga frågor för de boende i kommundelarna. Möjligheten att ta sig till service, arbete, fritidsaktiviteter och annat är en förutsättning för att trivas var människor än bor. Fungerande kollektivtrafik från och till Falu tätort och mellan tätorterna på landsbygden är den viktigaste frågan för ungdomarna. Bredband skapar möjligheter för arbetstillfällen på landsbygden, i såväl befintliga företag som kan växa samt nyföretagande.

På dialogmötena framkom ökat bostadsbyggande som en viktig faktor för att utveckla kommundelarna. Deltagarna efterlyser byggbar mark, boenden anpassade för äldres behov och möjligheter till ett generationsskifte i många kommundelar.

För att utveckla landsbygden måste kommunen samverka med de lokala föreningarna, det är de som har störst kännedom om vilken utveckling som behövs och kan göras i kommundelen. Politiker och tjänstemän måste utgå ifrån landsbygdsperspektivet och det lokala drivet när de vill förändra för invånarna på landsbygden.

8. Kommunens styrdokument

Ett större Falun

Falu kommuns vision, Ett större Falun, är uttrycket för vår gemensamma framtidsbild av kommunen. Visionen ska väcka inspiration och ge kraft och energi att utvecklas åt samma håll. Ett större Falun är både ett konstaterande att kommunens befolkning har växt de senaste 45 åren och att Falu kommun har en ambition och beredskap att fortsätta växa. I visionen lyfts ett utvecklat samspel mellan landsbygd och stad fram som en viktig del för att skapa nya möjligheter.

Landsbygdsprogrammet ska ses som ett hjälpmedel för Falu kommun att nå visionen, Ett större Falun.

Översiktsplan Falun Borlänge

Falu kommun har tillsammans med Borlänge kommun tagit fram en gemensam kommuntäckande översiktsplan, Översiktsplan FalunBorlänge, antagen av kommunfullmäktige 2014-06-12. En av strategierna för mark- och vattenanvändning som pekas ut i Översiktsplan FalunBorlänge är att de mindre tätorterna i stadsregionens omland ska bindas samman med stadsregionen genom fasta kollektivtrafikstråk.

Samhällsinsatser som stärker förutsättningar för boende och verksamheter i städernas omland ska prioriteras till serviceorterna Bjursås, Grycksbo, Enviken (Rönndalen), Svärdsjö (Borgärdet), Sundborn och Vika kyrkby.

Hållbarhetsprogrammen

Falu kommun strävar mot en hållbar utveckling och genom de tre styrdokumenterna Tillväxtprogrammet, Miljöprogrammet och Folkhälsoprogrammet, tillsammans kallade hållbarhetsprogrammen, identifieras arbetet mot hållbar utveckling. Landsbygdsprogrammet utgår ifrån landsbygdsperspektivet i hållbarhetsprogrammen.

Tillväxtprogrammet

För att skapa tillväxt och framtidstro krävs mötesplatser och nätverk. Falu kommun har genom tillväxtprogrammet valt att prioritera fyra områden som ses som extra viktiga för ökad tillväxt och företagsamhet i kommunen.

De fyra prioriterade områdena är:

- företagsservice
- kompetensförsörjning
- livsmiljö och byggande
- kommunikationer och infrastruktur

För att alla delar av kommunen ska upplevas som attraktiva att bo och verka i bör strategin vara att bättre ta tillvara attraktiva bostadslägen, stödja bredbandsutbyggnad och värna om viktiga servicefunktioner som livsmedelsbutik, kollektivtrafik och drivmedelsförsörjning.

En viktig indikator i tillväxtprogrammet för landsbygdsutveckling är att befolkningen i alla kommundelarna ska öka under programperioden 2015-2020.

Miljöprogrammet

Den ekologiska hållbarheten inom Falu kommun beskrivs i Miljöprogrammet och har sin grund i generationsmålet och de nationella miljö kvalitetsmålen. Här är tre huvudområden identifierade;

- fossilfritt och energieffektivt Falun
- goda livsmiljöer för natur och människor
- koll på konsumtion och kemiska ämnen

Syftet med miljöprogrammet är en livskraftig miljö, nya jobb och bättre hälsa i hela kommunen.

Folkhälsoprogrammet

Inom folkhälsoprogrammet har tre områden prioriterats:

- delaktighet och inflytande
- barn och ungas uppväxtmiljöer
- hälsofrämjande livsmiljöer

En strategi inom delaktighet och inflytande är att öka förutsättningarna och utveckla metoderna som möjliggör ett större inflytande för kommuninvånarna när det gäller deras närmiljö. Inom barn och ungas uppväxtvillkor står att förskolor och skolor med hög kvalitet ska finnas i nära anslutning till de platser där man bor. En hälsofrämjande livsmiljö är en miljö där människor har tillgång till kommunikationer och servicefunktioner. Det handlar bland annat om tillgång till kommersiell service (dagligvaror, drivmedel, apotek, post och paket), bredbands- och mobiltäckning, en väl fungerande kollektivtrafik och trygga och säkra gång- och cykelvägar. Hela kommunen ska utvecklas för att möjliggöra en god livsmiljö oberoende om man väljer att bo i Falu tätort eller på landsbygden.

Övriga styrdokument

Inom den kommunala organisationen finns en rad politiskt antagna styrdokument som landsbygdsprogrammet ska förhålla sig till, här nämns respektive program och det år programmet antagits av kommunfullmäktige.

Bostadsprogram för Falu kommun (2011)

Boendeplan för äldre (2016)

Cykelplan för Falu kommun (2014)

Demokratikommun 2020 (2015)

En bredbandsstrategi för Falu kommun (2013)

Lokalförsörjningsplan Barn och Utbildningsnämnden (2016)

Serviceplan (2016)

Trafikstrategi för Falu kommun (2012)

9. Landsbygdens roll i Falu kommun

Falu kommun spänner över ett stort geografiskt område där 35 procent av invånarna bor i de olika landsbygderna. Kommunen har ett världsarv som sträcker sig över en stor geografisk yta, många av kommundelarna har orter präglade av gruvnäringens tid och här finns historiska skatter på flera platser. Historia, kultur och natur i Falu kommun gör kommunen till ett attraktivt turistmål. I kombination med detta finns ett stort kulturlandskap med brukad mark och många vattendrag. Landsbygden förser staden med resurser, så som livsmedel, råvaror och energi.

Staden och landsbygden är i Falu kommun nära varandra, trots den stora geografiska yta kommunen spänner över är det inte långt mellan platser. De korta avstånden gör att möjligheterna att arbetspendla är stora, med en bra förskola och skola på orten kan familjens grundpunkt och trygghet finnas här medan bra förutsättningar för arbetspendling ska finnas. I kommundelarna finns också en hel del arbetstillfällen, både genom större företag och industrier samt genom enskilda firmor men också den kommunala servicen på orterna leder till arbetstillfällen. Att värna all företagsamhet i hela kommunen är mycket viktigt. Näringslivet är en motor och drivkraft som skapar möjligheter för hela kommunen att växa.

För att vi tillsammans ska uppnå Ett större Falun där hållbarhet genomsyrar arbetet är det relevant med förvaltningsövergripande samt nämnds- och styrelseövergripande samarbeten, den kommunala organisationen måste sträva mot att vara just *en organisation* och se bortom gränser och stuprörstänk.

10. Strategiska fokusområden för att förankra landsbygdsperspektivet i den kommunala verksamheten

De strategiska fokusområdena ska ses som bakgrund inför planering och underlag till beslut som kan röra landsbygden. Fokusområdena ska förankras i kommunens framtida arbete för att säkerställa en livskraftig landsbygd. Nedan presenteras fyra fokusområden med underrubriker, dessutom ska fokusområdena läsas tillsammans med rubriken ”Hur ska Falu kommun arbeta med landsbygdsperspektivet”?

10.1 Kommunal service och närvaro

Ökad kommunal närvaro på landsbygden

Satsningar och investeringar som idag görs på landsbygden, stöd till olika verksamheter och den kommunala närvaro som finns bör kommuniceras tydligare. En ökad geografisk spridning inom kommunens kommunikation behövs för att belysa hela kommunen.

Den centrala organisationen som har sin utgångspunkt i Falu tätort ska på ett tydligare sätt synas på landsbygden, det kan vara i form av verksamhetsmöten/utbildningsdagar eller liknande som läggs i olika kommundelar. Kommunen ska vara närvarande på större evenemang i kommundelarna eller arrangera aktiviteter i kommundelen som involverar invånarna.

Tjänstemän som idag är stationerade i de olika kommundelarna ska samordnas över förvaltningsgränserna för att minska stuprörstänk, en typ av kommunala lokalkontor som också kan vara öppna för invånarna med kontaktcenter, arbetsplatser eller liknande.

Hållbara och attraktiva skolor i hela kommunen

För att öka inflyttning till kommundelarna och för att de ska vara attraktiva är det önskvärt med väl fungerande barnomsorg samt skola i kommundelarna. Att kommundelarna ökar i invånarantal går hand i hand med att förskolan och skolans barngrupper ökar i antal. *Var man än bosätter sig i Falu kommun ska det finnas tillgång till likvärdig utbildning.*

I arbetet med förskolor och skolor är det viktigt att det finns ett långsiktigt perspektiv så att verksamheterna planeras utifrån framtidens barngrupper.

Möjlighet till likvärdig service i hela kommunen

Kommunen har i översiktsplan FalunBorlänge, identifierat sex serviceorter; Bjursås, Enviken, Grycksbo, Sundborn, Svärdsjö och Vika. Att de är serviceorter innebär att kommunen ska säkerställa en grundläggande service på orterna, så som kollektivtrafik, äldreomsorg, förskola, skola osv. Kartan med service visar också att i många närliggande orter finns kommunal service, något kommunen tycker är positivt och i den mån kvaliteten på servicen kan hållas ska den bevaras.

När lokala initiativ leder till att stärka den lokala servicen för att skapa ett hållbart samhälle i en kommun del ska de stöttas av kommunen, både via engagemang och vid ideella initiativ, ekonomiska incitament.

Falu kommun antog 2016-03-10 en serviceplan som framförallt beskriver var kommunen anser att kommersiell service bör finnas samt möjligheter att stötta den. Serviceplanen bygger i stor utsträckning på var servicen finns idag och var det bor folk på landsbygden. I serviceplanen pekas nya initiativ till servicelösningar ut som något som ska uppmuntras av kommunen.

Öka medvetenheten inom den kommunala organisationen om landsbygdens förutsättningar och drivkrafter.

Förutsättningarna i de olika kommundelarna skiljer sig åt och måste beaktas inför kommunala förslag och beslut. På många orter blir mötesplatserna allt färre, det gör att en kommunal verksamhet ibland fyller flera syften, som förskolan som är en plats för barnen men också en mötesplats för föräldrarna.

En helhetssyn inom den kommunala organisationen och ett undvikande av stuprörstänk är en förutsättning för att utveckla landsbygden. Det är också viktigt att kommunen inför beslut, förslag eller förändringar har ett tydligare landsbygdsperspektiv samt tydlig dialog med invånarna i de olika kommundelarna, mer om detta under rubriken ”Hur ska Falu kommun arbeta med landsbygdsperspektivet”.

En konsekvensanalys ska ligga till grund innan kommunala beslut tas, som kan påverka landsbygden, så att påverkan på landsbygden beaktas ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Analysen bör innefatta vad konsekvenserna blir för landsbygden när det gäller invånarna, offentlig- och kommersiellservice, markanvändning, inflyttning, infrastruktur, kommunikationer och företagsamheten.

10.2 Samverkan med lokala föreningar

Lokal utveckling drivs ofta av de lokala föreningarna, det är de som har kännedom om kommundelen och bäst kunskap om hur orten utvecklas.

Falu kommunbygderåd ska vara en given samtalspartner i frågor, beslut eller förslag som rör landsbygden.

Kommunen ser det som viktigt att samverka med de lokala föreningarna då dessa kan fånga upp engagemang och initiativ för en fortsatt utveckling på varje ort. Intresseföreningarna har en central roll när de representerar sin ort samt kommunbygderådet som har en sammanhållande roll för intresseföreningarna.

Kommunens tjänstemän ska ha vetskap och kunskap om intresseföreningarna och kommunbygderådet och i större utsträckning föra dialog inför förslag och/eller beslut som påverkar landsbygden. Även för rådgivning och kompetensutveckling inom landsbygdsfrågor är intresseföreningarna och kommunbygderådet en rekommenderad samtals- och samarbetspartner.

Kommunen ska stötta lokala initiativ till utveckling och genom bidrag eller stöd stärka det lokala engagemanget.

Intresseföreningarnas arbete för att driva utvecklingen i kommundelarna framåt ska tas tillvara och stimuleras med ”en enkel väg” in i kommunen.

Idag stöttar kommunen lokal utveckling och lokala initiativ genom Kommundelsutveckling, Stiftelsen för fritidens främjande i Falu kommun, föreningsbidrag, övriga stöd och medfinansiering i olika projekt. Kommunen samarbetar också med Lokalt Ledd Utveckling – Dalälvarnas Utvecklingsområde samt diverse andra aktörer som stöttar vid lokal utveckling.

10.3 Möjliggöra för bostadsbyggande samt inflyttning

Falu kommun ska arbeta för att ge fler möjlighet att bosätta sig på landsbygden. Samhällsplanering/planering/fysisk planering som underlättar för byggnation och en tydlig plan över var kommunen vill att det ska byggas på landsbygden är viktiga förutsättningar för detta. Utöver kommunens planering krävs även möjligheter att finansiera enskilda projekt.

Kommunens syn på mark och vattenanvändning samt bebyggelseutveckling

Mellan år 2017-2019 pågår arbetet med att ta fram en fördjupad översiktsplan för delar av landsbygden, planen kommer att leda till en fördjupad och förtydligad redovisning av Falu kommuns syn på mark och vattenanvändning samt bebyggelseutveckling och att beslut om bygglov blir mer förutsägbara. Dessutom förenklas processen att ta fram detaljplaner och möjligheten att bygga i attraktiva lägen kan förbättras.

Bostadsprogram

Inom varje ny mandatperiod tas ett bostadsprogram fram, bostadsprogrammet identifierar kommunens plan för bostäder och byggnationer. I det nuvarande bostadsprogrammet finns målet att kommunens bostadsbolag ska slutföra minst ett projekt utanför Falu tätort inom varje mandatperiod.

Attraktiva boendemöjligheter för äldre

Förutom nybyggnation är en förflyttning på bostadsmarknaden att önska, det är idag många äldre som bor kvar i stora villor eller på gårdar. För att få igång en bostadsförflyttning måste en ökning av trygghetsboenden, lägenheter eller andra alternativ för de äldre finnas i kommundelarna.

Boendeplan för äldre beskriver planeringen av särskilda bostäder för äldre. Inför uppdatering av den nya boendeplanen ser vi att en dialog med landsbygdsrådet och berörda intresseföreningar är viktigt.

Det är relevant att kommunens bostadsbolag skapar möjligheter för boende även i de olika kommundelarna.

10.4 Infrastruktur och kommunikationer

En förutsättning för att bo och verka på landsbygden är att det finns fungerande kommunikationer. Vägar och kollektivtrafik för det fysiska resandet men också bredband och mobiltelefon täckning för social kommunikation. Näringslivet är i stor utsträckning beroende av infrastruktur för sina leveranser, personal, möten, affärer osv. Infrastruktur är också en förutsättning för att sudda ut urbana normer och centraliseringar.

Bra förutsättningar för arbetspendling

Kollektivtrafiken är viktig ur jämlik synpunkt, då den skapar möjlighet för alla åldrar, samhällsklasser och personer att resa. Kollektivtrafiken är också en relevant fråga för att Falu kommun ska uppnå miljömålen, ju fler som väljer kollektivtrafik istället för egen bil desto bättre. Kollektivtrafiken i Falu kommun behöver bli mer attraktiv och ett självklart val när invånarna ska arbets- eller skolpendla, komma till service eller bara ut och resa.

Bredband

Arbetsstillfällen, möten och träffar mellan människor som sker via den digitala världen ökar förutsättningarna för företagande på landsbygden. Falu kommun satte år 2013 upp målet att 90 procent av alla hushåll och företag i kommunen ska ha tillgång till bredband senast år 2020. Om kommunen ska höja målet i enighet med regeringens mål om att år 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband krävs en ökad budget från kommunens sida för bredbandsutbyggnad.

Gång och cykeltrafik

Ett särskilt prioriterat område sedan tidigare för Falu kommun är barn och ungdomars resor till och från skolan. Barn och ungdomar i trafikmogen ålder bör i stor utsträckning kunna förflytta sig på egen hand utan att vara beroende av att vuxna följer eller skjutsar dem. Därför är det viktigt med fungerande gång och cykeltrafik i hela kommunen, framförallt i de olika tätorterna.

Många resor är kortare än en mil och cykeln kan utgöra ett bra alternativ och ett komplement till andra transportsätt, såväl vid fritidsresor som arbetspendling. Dessutom finns det cyklister som kan tänka sig att cykla längre sträckor, om cykelinfrastrukturen har tillräckligt hög kvalitet, trafiksäkerhet och är väl underhållen.

11. Hur ska Falu kommun arbeta med landsbygdsperspektivet?

I juni 2011 antog kommunfullmäktige målet om att bli Svergebäst på medborgardialog. I arbetet med det har man tagit fram ”Demokratikommun 2020”, ett styrdokument som verkar övergripande för hela kommunen.

I ”Demokratikommun 2020” finns bland annat följande strategimål;

- Ett större demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Falun där alla, medborgare, förtroendevalda och medarbetare i kommunen är delaktiga i utvecklingen och utformandet av Falu kommuns framtid.
- En plats för alla där varje människas unika uttryck, drivkraft, intelligens och kreativitet kommer till uttryck och tas tillvara, och alla känner sig som en del av det samhället vi lever i.
- Ett Falun där makten hela tiden utgår från och återkopplas till medborgarna och där de demokratiska grundvärderingarna och mänskliga rättigheterna respekteras.

För att uppnå målen i Demokratikommun 2020, är det viktigt att tydliggöra hur landsbygden påverkas av olika beslut. Inför förslag till beslut bör därför politiker och tjänstemän ställa sig

frågan ”Hur påverkas invånarna i den här landsbygden?” samt föra dialog med invånarna. Att arbeta på detta sätt leder till att bättre beslut tas då både stad och land har behandlats och integrerats i beslutet. Målkonflikter kan vägas på ett effektivt och strukturerat sätt. Ambitionen är att landsbygdsperspektivet blir ett naturligt perspektiv att behandla inför att alla beslut fattas.

Ett hjälpmedel för att nå landsbygdsperspektivet är också att tjänstemän och politiker har tydliga och bra dialoger med invånarna i de olika kommundelarna samt kommunbyggerådet inför eventuella förändringar och beslut som kommer att påverka landsbygden.

För att säkerställa att hela kommunen integreras i beslut föreslår landsbygdsprogrammet att alla förvaltningar, nämnder, styrelser och råd inför varje beslut som påverkar de olika landsbygderna ställer sig följande frågor:

- Vad är syftet med arbetet?
- Hur ser den nuvarande situationen ut?
- Vilka är de förväntade resultaten?
- Vilka geografiska områden, grupper, organisationer och individer påverkas av arbetet?
- Hur påverkas invånarna i den här landsbygden?
- Har vi fört dialog med invånarna på landsbygden?
- Medverkar beslutet till att skapa likvärdiga villkor och förutsättningar för såväl stad som land?